

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU
BİLGİ TOPLUMU OLMA YOLUNDA BİLİŞİM
SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA
ÇOCUKLAR, GENÇLER VE AİLE YAPISI
ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL
ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

03 Mayıs 2012 Perşembe

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU BİLGİ TOPLUMU
OLMA YOLUNDA BİLİŞİM SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA ÇOCUKLAR, GENÇLER VE
AİLE YAPISI ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL ETKİLERİNİN
ARAŞTIRILMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

03 Mayıs 2012 Perşembe

----0----

K O N U

	<u>Sayfa</u>
İnternet Kullanımı hakkında	1:18

İÇİNDEKİLER

	<u>İ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:18
Prof. Dr. Turhan MENTEŞ (Türkiye Bilişim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı)		1:8, 10:11, 13:14, 15:16, 16
Haydar AKAR	Kocaeli	8:10, 12
Ali ERCOŞKUN	Bolu	11:12, 14
Aytuğ ATICI	Mersin	12, 14, 16:17
Reşat DOĞRU	Tokat	12
R. Erdem ERKUL (Türkiye Bilişim Derneği Yönetim Kurulu Üyesi)		17

Açılma Saati: 12.08

Kapanma Saati: 13.00

3 Mayıs 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.08

BAŞKAN: Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ: Yıldırım M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş)

SÖZCÜ: İlhan YERLİKAYA (Konya)

KÂTİP: Erdal AKSÜNGER (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN – Bilişim ve İnternet Araştırma Komisyonunun çok değerli üyeleri, çok değerli konuklarımız, değerli uzmanlarımız ve değerli basın mensupları; hepinize iyi günler diliyorum.

Komisyonumuz konuyla ilişkili uzmanları dinlemeye devam ediyor. Bugün de önemli bir sunum alacağız. Türkiye Bilişim Derneği temsilcilerini dinleyeceğiz. “Türkiye’de ve Dünyada Bilişim Politikaları” konulu bir sunum yapacaklar. İnşallah, Komisyonumuzun çalışmalarına yön gösterecek birtakım önerilerin de olduğu bir sunum olmasını temenni ediyorum.

Hemen, sunumu yapacak Sayın Menteş’e sözü bırakmak istiyorum.

Efendim, mümkün olduğunca sunumumuzu pratik ve seri bir şekilde yapabilirsek -değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız, milletvekillerimiz zaten çok ilgililer- biraz daha fazla tartışma zamanına vakit kalır.

Buyurun efendim.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Komisyon üyeleri; Türkiye Bilişim Derneğine, öncelikle, böyle bir fırsatı verdiğiniz için teşekkürlerimizi iletiyorum. Burada Türkiye Bilişim Derneğini temsilen 3 kişi bulunuyoruz. Ben Türkiye Bilişim Derneği Merkez Yönetim Kurulu Başkanım. Merkez Yönetim Kurulu Üyem, aynı zamanda Dış İlişkiler Koordinatörü Sayın Erdem Erkul ve Basın Müşavirimiz Aslıhan Bozkurt Hanım buradalar.

Türkiye Bilişim Derneğiyle ilgili söyleyeceklerimi zaten sunumda söyleyeceğim. Mümkün olduğu kadar hızlı geçeceğim o kısımlarını ve özellikle sunumumuzu da çok hızlı olarak sunmaya çalışacağım.

BAŞKAN – Sesiniz gür çıksın Hocam, yani derneğinizin hep ismini duyuyoruz da sesiniz de biraz gür çıksın.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Efendim, sesimizi gür çıkarmakta bir problemimiz olduğunu ben de biliyorum. Bu, benden kaynaklanıyor mu onu bilmiyorum yalnız.

Türkiye Bilişim Derneğini şöyle kısaca tanıtmamda yarar var çünkü Türkiye bilişim tarihiyle Türkiye Bilişim Derneğinin tarihi aşağı yukarı aynı. Çoğu kişi farkında değil ama biz bilişimin her şeyiyle içinde olduk, bugün kullandığınız her şeyin Türkiye Bilişim Derneği sayesinde olduğunu da bilmenizi rica edeceğim.

Gündemimiz, Türkiye Bilişim Derneğinin kısa bir tanıtımı. Sonra, “Bilişim ve Türkiye” yi çok genel geçeceğim ama bilişimsizlik maliyeti ve güncel sorunlar üzerinde daha fazla duracağım. Onun için sözlerime başlıyorum.

Türkiye’de ilk bilgisayar kullanımı 1960 yılında Karayolları Genel Müdürlüğünde oldu ve 1968 yılında biz computer’e “bilgisayar” adını verdik. Computer’e “bilgisayar” adını veren kişi Türkiye Bilişim Derneğinin Kurucusu ve Onursal Başkanı Profesör Doktor Aydın Köksal’dır. Dünyada computer’e karşılık iki ülke kendi dilinde karşılık bulmuştur: Bir tanesi Fransızlar, bir tanesi de Türklere. Bunu ilk başaran dernek de biziz.

Diğer deyim: Software. Çok günlük kullandığınız... Ki çoğu kişi bilmez software-hardware ayrımının nereden geldiğini. Eskiden programlama bilgisayarın katı parçaları dışında yumuşak kablolarla yapıldığı için “software” dendiğini çoğu kişi bilmez; özellikle bunu vurgulamak için burada gösterdim. Şu aşağıdaki, eskiden programlamanın nasıl yapıldığını gösteren cihaz kısmı oluyor o bilgisayarların.

Türkiye’deki uygulamalara baktığınız anda 1972’de ilk Bilişim Dergisi’ni çıkarmıştık. Kuruluş yılımız 1971. İcra planında ilk 1973 yılında yer alındı. 1974’te ilk bilgisayar otomasyonu girdi, ÖSYM projesi. İlk Bilişim Terimleri Sözlüğü 1978 yılında Türkiye Bilişim Derneği tarafından çıkarıldı. İlk bilgisayar mühendisleri 1981 yılında Türkiye’de mezun oldu yani dernek kurulduktan on yıl sonra. 2000-2004 yılı Türkiye Bilişim Şûrası yapıldı. 2008 yılında e-Devlet kapısı açıldı. Yani 71’den bugüne gelinceye kadar bir otuz yedi yılı -2008 yılına kadar- birçok aşamalardan gelecek e-Devlet kapısına kadar getirdik.

Türkiye Bilişim Derneğinin temel görüşü, bilişim teknik bilimini ulusal bir kalkınma aracı olarak kullanmaktır. Bu, ilk kuruluşunda da Türkiye Bilişim Derneğinin koyduğu hedeflerden tekidir. Bugün, Türkiye Bilişim Derneği 10 bini aşkın üyesi, 7 şubesi, 18 il temsilciliği, birçok çalışma grubu ve terimler üretmesiyle ve sürekli, 1972 yılından beri çıkardığı Bilişim Dergisi’yle faaliyetlerini sürdürmektedir.

Her yıl çeşitli etkinlikler yapmaktayız. Bunların en bilineni Ulusal Bilişim Kurultayı’mız. 29’uncusu geçtiğimiz sene yaptık. Bu sene 19’uncu Bilgi İşlem Yöneticileri Seminerini yaptık Nisan ayında. 14’üncü Kamu-Bilgi İşlem Birimleri Başkanlığı Platformunu önümüzdeki hafta yapacağız. 2’nci Uluslararası Bilişim Hukuku Kongresini geçtiğimiz yıl yaptık. 5’inci İstanbul Bilişim

Kongresi'ni de yaptık. Bunun dışında, çoğu kişinin bilmediği bilim kurgu öykü yarışmamız ve aynı zamanda da bilgisayarla beste yarışmalarımız da Türkiye Bilişim Derneği tarafından yürütülmektedir.

Avrupa Birliği'nin üyesi olan tek derneğiz aslında biz. CEPIS Avrupa Bilişim Profesyonelleri Birliği'nin resmî tek üyesiyiz. Türkiye Bilişim Derneği buranın temsilcisi. Sayın Erdem Erkul da zaten temsilcimiz orada. En çok bilinen örgüt.

Türkiye Bilişim Derneğini böyle kısa tanıttıktan sonra, "Türkiye ve Bilişim" kavramlarının geldiği noktayı bugün bir saptamakta yarar olduğunu düşünüyorum. 74 milyon nüfusumuz, bunun 17 milyonu öğrenci; yaklaşık 155 ülkenin nüfusu bu 17 milyondan daha az dünyada. BT pazarımız 33 milyar dolara çıktı. 3G abone sayımız 17 milyona erişti. Geniş bant abone sayısı 8 milyona çıktı. Bunlar iyi rakamlar gibi görünüyor ama daha nüfusumuzun yarısı bu teknolojilerle tanışmış değil, bunu özellikle vurgulamak istiyorum. 27 kamu kurumu 223 hizmetiyle e-Devlet kapısı hizmet vermeye devam ediyor. 135 milyar ihracat, 240 milyar dolar ithalat yapıyoruz özellikle de teknoloji ağırlıklı. TÜBİTAK'ın yaptığı çalışmalarla bu cari açığı kapatmak için beş yıllık bir ARGE planlaması da bugünlerde yapılmakta. Dünyanın 16'ncı büyük ekonomisiyiz ama son World Economic Forum'da yayınlanan raporlara göre de refah düzeyinde 92'nci sırada bir noktaya konduk. Çok tartışılabilir bir sınıflamadır.

Burada, Türkiye'nin geldiği noktadan çok kısaca bahsetmek istiyorum. "Bilişimsizlik maliyeti" dediği, Türkiye Bilişim Derneği'nin ortaya koyduğu bir kavram vardır. Biz aslında bilişimi en pahalı kullanan ülkelerden tekiyiz şu anda çünkü hem elle yürüyen sistemler hem de bilişim teknolojilerini kullanarak yaptığımız otomasyonu kullanmaya çalışıyoruz ve maliyetlerimiz ikiye katlanmış vaziyette. Aslında tümünden otomasyona geçmeyle biz çok ciddi bir tasarruf sağlayacağız ama bu noktaya bir türlü gelemedik çünkü bilgisayar ve İnternet erişim oranlarımız daha yüzde 48'lerde. Her ne kadar devlet otomasyonlarımız son otuz yılda çok ciddi bir noktaya geldiyse de, çevre ve bölge ülkeleri açısından da çok iyi bir noktaya geldiyse de biz daha e-vatandaş yani tüm nüfusumuzu bu teknolojiyi kullanabilecek hâle getiremedik yani bizim burada önceliğimiz vatandaşların bu teknolojiyi kullanmasını sağlamak. Bu da bu Komisyonun diğer gündemi olan "güvenli İnternet" kavramıyla da yakından ilgili. Şu anda konuştuğumuz konular zaten "güvenli İnternet" konusunun da ne kadar önemli olduğunu gösterecek çünkü şu anda nüfusumuzun yarısı bu teknolojiyi kullanmıyorken biz İnternet'i güvensiz olabilecek bir ortam olarak söyleme durumunda kaldık. Dolayısıyla burada yapılması gereken çalışmaların çok farklı olduğunu düşünüyoruz.

Bir kere, "Yarın ne olacak?" onu da söyleyelim. Türkiye 2023 yılında dünyanın ilk 10 ekonomisi arasına girmeyi hedeflemiş bir ülkedir. Bunu yapabilmesi için yüzde 8,5'luk bir büyüme yakalamak durumundadır. Bu yüzde 8,5'luk büyümenin mevcut hiçbir sektörümüzün büyüme trendiyle yakalanması mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla dünyada bu şekilde büyümeyi

yaratabilecek tek bir sektör var, o da bilişim sektörüdür. Ekonomik sıçramayı yapabilecek sektör bilişim sektörüdür.

Bunun gerçekleşmesi için de bir senaryonun gerçekleşmesi gerekiyor. Biz, sivil toplum kuruluşları olarak oluşturduğumuz, aynı zamanda Avrupa'nın dijital ajandasında Türkiye platformu olan Dijital Türkiye Platformu... Türkiye Bilişim Derneği bu platformun beş üyesinden tekidir. Kendimiz bunun olabilmesi için bir senaryo planladık. Bu ortak sunumumuzdur aslında, bu beş sivil toplum kuruluşunun. Hedef: Bilgi toplumunu gerçekleştirmek, 160 milyar dolar sektör büyüklüğüne erişmek, 30 milyar yüksek teknoloji ihracatı. 1 milyon kişinin istihdamından bahsediyoruz sadece bilişim sektörü için. Bunun olabilmesi için ne olması gerekiyor? Kamuda tek muhatap organizasyonun gerçekleşmesi gerekiyor çünkü bizim, bilişim sektörünün sektör olarak tek muhatabımız yok. Bütün sektörler bu teknolojiyi kullanıyorlar ama karar mekanizmaları dağılmış vaziyette. Teknolojiyle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bir yandan ilgilenirken, Ulaştırma Bakanlığı haberleşme ve teknoloji kısmıyla ilgilenmekte, Kalkınma Bakanlığı projeleri planlamakta. Dolayısıyla bir, tek muhatap sorunumuz var, bunun netleşmesi gerekiyor. Talebin artırılabilmesi için, bir kere, geniş bant ve diğer iletişim teknoloji kullanımının ucuzlatılması gerekiyor. Bilişim ve ekonomik faaliyetleri artırıcı yani etki analizlerinin çok iyi yapılması gerekiyor, sektörel. Fonların sektöre kullanılması, girişimin desteklenmesi gibi devletten beklenen bir hizmet var, ki şu anda zaten Türkiye Bilimsel Araştırma Kurumu evrensel hizmet ve ARGE fonlarını kullanarak, ki evrensel hizmet fonları daha bu iş kullanılmadı, sadece FATİH Projesi için evrensel hizmet fonu devreye girecekmiş gibi görünüyor, çok ciddi bir tetikleme yaratacağını düşünüyoruz teknolojik olarak ama ARGE fonlarının önceliklendirilmesinin bilişim sektörü ağırlıklı yapılması gerektiğini öne sürüyoruz. Bunun olabilmesi çok kolay değil. Bu çalışmalar devam ediyor. Vizyon 2023 çalışmasıyla Türkiye Bilimsel Araştırma Kurumu yeni bir ARGE önceliklendirme çalışmasını başlattı, sanıyorum önümüzdeki hafta bitirecek. Orada biz bilişim sektörü olarak önceliklerimizi koyduk ama diğer sektörlerle karşılaştırmalı ortaya konduğu anda kısa dönem cari açığı kapatıcı yani ithalat girdilerini azaltıcı bir ARGE politikası –beş yıllık- Türkiye'nin yirmi yıllık perspektifleriyle örtüşmeyebilir. Burada farklılık yaratılması gerekiyor. Rekabetçi bir piyasanın oluşturulması gerekiyor. Burada, ülkemizde bilişim sektörüyle ilgili en büyük kullanıcı olan devlet projelerinde son zamanlarda çok ciddi olarak devlet şirketleri aracılığıyla proje yapılması gibi bir durum ortaya çıktı ki çok ciddi, özel sektörün büyümesini engelleyen bir durum ve rekabeti önleyici bir durum olarak bunu görüyoruz. Bunun düzeltilmesi gerekiyor, ki zaten projelerin geldiği noktada da bu geriye dönüşün gerçekleşeceğini de düşünüyoruz. Tabii, vergi yükünün azaltılması gibi bir çok genel bir kavram her zaman söyleniyor. Bu, devlet politikalarıyla örtüşmesi gereken bir konu ama mevzuat basitleştirilebilir. Verginin ucuzlatılıp yaygınlaştırılmasıyla toplanan

vergi miktarının aynı kalması sağlanabilir ama sonuç olarak “Türkiye'nin 500 milyar dolarlık ihracatı ve ilk 10 ekonomi içinde olması böyle bir senaryoyla mümkündür.” diyoruz.

“Siz, sadece bu Komisyona özgü olarak ne sunmalıyız?” diye biz kendi aramızda konuştuk. Üç tane temel konuyu aktarmaya karar verdik. Bir tanesi: “Güvenli İnternet” konusuyla da yakından ilgili olduğu için, Kişisel Bilgilerin Korunması Hakkındaki Kanun’un uyum yasası da hâlâ çıkmadı biliyorsunuz, 3 defa kadük oldu, Meclis gündemine geldi. Ben iki komisyonda da görev yaptığım için bunu çok rahat söyleyebiliyorum. Bu, aynı zamanda kişi bilgilerinin son zamanlarda... Daha önce Komisyonunuza da gelen “hacker” olarak ifade edilen kişilerin yaptığı çalışmaları da engelleyecek bir konum yaratabilir. Kişisel bilgilerin korunması çok önemli çünkü şu anda böyle bir güvenli durum yok. Sadece son Anayasa değişikliğinde bir cümle olarak eklendi ama ikincil düzenlemelerin yapılması zorunluluğu var çünkü her kurum her türlü kişisel bilgiyi tutabilir durumda. Kişilerin kredi kartı harcamalarında tüketim eğilimleri kişinin isteği dışında yapılabilmekte. Bunların hepsinin çok ciddi olarak, sanıyorum, düzenlenmesi gerekecek. Bu yasanın özü de zaten bunların düzenlenmesini getiriyor. “Güvenli İnternet” konusunda hem BTK’nın hem de diğer kurumların yaptığı sunumlara baktım. Bu konuda Komisyonunuza çok ciddi bilgi aktarılmış vaziyette. Orada söylenmesine rağmen benim tekrar etmekte yarar gördüğüm bir konu: “Güvenli İnternet” konusu sadece ülkemizin sorunu değil. Ülkemizde İnternet ortamında çocuk pornosu ve diğer ürünler üretilmiyor. Zaten üretilen hemen emniyet kuvvetleri tarafından yakalanıyor. Uluslararası alanlarda, mecralarda yaratılan bu konunun Türkiye’den engellenmesi çok zor. “Filtreleme” dediğimiz kavram çok kolay çalışabilen bir sistem değil, çok rahat aşılabiliyor. Bunu aşma yöntemlerini adres değişiklikleriyle sağlayabiliyorlar. Dolayısıyla burada uluslararası iş birliklerine gidilmesi gerekiyor. Uluslararası iş birliklerine gidilmesi gereken diğer bir alan da “siber suçlar” dediğimiz kavram. Çünkü şu anda güvenli İnternet’in diğer ucu da o noktaya gelmiş durumda çünkü siber suç, siber ataklar artık bir savaş ilanı olarak kabul edilebilir hâle geldi. Devlet eliyle yapılan organizasyonlar var. Bu ortamlarda ülkemizin kendi siber güvenliğini sağlamanın çok önemli olduğunu düşünüyoruz ve biz bu konuda bütün çalışmalara destek vermeye çalışıyoruz ama şu anda gelinen nokta arzulananın ötesinde. Dolayısıyla çok daha ciddi çalışmaların yapılması gerektiği görüşündeyiz.

Kamu-özel sektör iş birliği kısmını demin de vurgulamaya çalıştım. Şu anda sektörümüzün çok acil bir sorunu olduğu için söylüyorum. Sadece İçişleri Bakanlığının projesini yapmak için bu e-Devlet projesi yetkilendirmesi alan bir kuruluşumuz bugün bütün devlet projelerini yapabilir duruma geldi. Bütün projeler ihalesiz verilebilir ve sonucu da takip edilemez hâle geldi. Bu, çok arzulanan bir durum değil ama maalesef bu gelinen durumda, bu projelerin geldiği durumda gerçekleşmenin izlenmesine bakıldığında problemlerli görünüyor. Dolayısıyla burada çok ciddi bir yeni yapılanma gerekiyor. “Kamu-özel sektör iş birliği” denince dünyada çok yaygın olan bu ”public-private

partnership” dediğimiz kavramın daha iyi kullanılması gerektiği açık. Kendi özel sektörümüzü yaratmadan biz dünyaya zaten açılmayız. Üretken olmak durumundayız.

Efendim, ben, çok kısa, bu konuları açıkladıktan sonra her türlü sorunuzu cevaplamak için hazırım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Mentem.

Derli toplu ve somut önerilerin olduğu çok güzel bir sunum oldu. Bu yüzden sizi özellikle tebrik ediyorum.

Benim aklıma takılan iki tane konu var. Bu arada değerli üyelerimiz de belki soracağı veya katkı sağlayacağı hususları toparlarken ifade edeyim.

“Bilişimsizlik maliyeti” dediniz, ben bunu önemsiyorum yani bilişim muhakkak bir yatırım ve karşısında bir maliyettir ama bilişimsizlik daha büyük bir maliyettir. Bu, önemsedığımız bir kavram. Bu anlamda siz Türkiye genelinde kapsayıcı bir analiz yaptınız mı yani sektörler, kamu kurumları, kamu hizmetleri anlamında bilişimsizlik maliyetinin portresi, mali portresiyle ilgili bir kapsamlı çalışma yaptınız mı? Bir bunu soracağım.

Bir de, “Bilişim sektöründe tek, kapsayıcı bir muhatabımız olmalı.” dediniz yanlış anlamadıysam. Öneriniz nasıl bir modeldir yani siz nasıl bir muhatap arzu ediyorsunuz, karşınızda nasıl bir muhatabın olmasını arzu ediyorsunuz?

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bilişimsizlik maliyeti için biz ilk çalışmamızı yaklaşık yirmi sene önce yapmıştık ve çok ciddi rakamlar çıkmıştı o zaman. Tam, bugün o rakamları ifade etmek çok doğru olmayabilir ama bilişimsizlik maliyetini biz yaklaşık yirmi sene önce 20 milyar dolarlar civarında bulmuştuk Türkiye için. Şu anda bu çalışmanın tekrar yenilenmesi gerekiyor. O günden bugüne yapılan çalışmalarda...

BAŞKAN – Pardon, ne zaman yaptınız?

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ (Devamla) – Yaklaşık yirmi yıl önce yapıldı ilk bilişimsizlik maliyeti çalışması Türkiye Bilişim Derneği tarafından. O günden bugüne güncellenmedi ama...

BAŞKAN – O çalışmayı alabilir miyiz biz?

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ (Devamla) – Tabii ki.

Böyle bir çalışma, o yirmi sene önce zaten çok az yatırım olduğu için bu maliyeti çıkarmak çok kolaydı yani yapılacak işlerin el yerine otomasyonla yapılmasının getireceği avantajların sunumu şeklinde bir çalışmaydı. Buradaki, şu anda gelinen durumda çok farklı bir noktadayız. Aynı zamanda

hem bilişimsizlik hem bilişim maliyetini beraber öder duruma geldik çünkü hem elle hem otomasyonla işler aynı anda yürütülmeye çalışılıyor. Hem “manuel” dediğimiz elle çalışan sistemler hem de otomatik çalışanlar sistemler bir arada olunca maliyetler ikiye katlanmış durumda, ki elle yürüyen sistemlerin mümkün olduğu kadar devreden çıkartılması gerekiyor ama bunun için şu anda yeterli olgunluk sağlanmış değil yani hem kullanıcı seviyesinde hem de hizmet sunum seviyesinde. Sanıyorum bir müddet daha bu maliyetleri göğüslemek durumunda kalacağız.

“Tek muhatap” konusuyla ilgili olarak da şunu söyleyebilirim: Biz, bu çalışmayı birkaç kere bütün sektör bileşenlerini bir araya toplayarak yaptık. Birden fazla bakanlık yerine bu işlerden sorumlu tek bir bakanlık olabilir, müsteşarlık olabilir, bu konuda yetkilendirilmiş bir kurum olabilir ama tek muhatap olmanın getirdiği avantajları yaşamak istiyoruz.

BAŞKAN – Şu anda kaç muhatap var?

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ (Devamla) – Muhatabımız, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını başta sayarak, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ikincisi, Kalkınma Bakanlığımız üçüncüsü...

BAŞKAN – İçişleri Bakanlığı...

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ (Devamla) – İçişleri Bakanlığı çok dolaylı olarak devreye giriyor ama diğer kurumlar da -bu arada BTK'mız var üst kurul olarak- RTÜK gibi kurumlar da bu yapının içerisine doğal olarak giriyorlar çünkü sayısal yayıncılık nedeniyle. Buradaki sorun şu, bizim tek muhatap istememizin nedenlerinden teki de şu: Savunma sanayisi biliyorsunuz çok ciddi bir atılım gerçekleştiriyor. Bunun gerçekleşmesinin en büyük nedenlerinden teki tek muhatap olma olduğunu düşünüyoruz biz çünkü...

BAŞKAN – “Tam sahiplenme” anlamında diyorsunuz.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ (Devamla) – Tam sahiplenme ve başka bir mekanizmayı da kullanma şansına sahip oluyorlar. Yani “offset” dediğimiz kavramı, yurt dışından getirilen ithal ürünlerin belli bir kısmına yatırım zorunluluğunu koyduğumuz, ARGE yatırımı zorunluluğu koyduğumuz projeleri biz yapamıyoruz çünkü finans sektörü mesela bilişim sistemlerini ayrı olarak ele alıyor biz farklı sektörlerde farklı şekilde bu konuyu değerlendiriyoruz, dolayısıyla ortak bir paydayı toplayıp bunları ortak bir ARGE ve ortak yatırıma dönüştüremiyoruz. Şimdi, yaratılan teşvik sisteminin içerisinde de öncelikli olarak bilişim sektörü yer almadı, “elektrik, elektronik sanayi” olarak geçiyor ama “bilişim sektörü” bir terim olarak o yeni...

BAŞKAN – “Stratejik yatırım” içinde belki...

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – “Bir ekleme çalışması yapılacak.” dediler, Sayın Binali Bey bunu bize iletti, kendisi ilk zaten bu sektör...

BAŞKAN – Bize öneriniz olursa biz de raporumuza onu derç ederiz.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Efendim, şöyle, çok sevindiriyor yani sektörümüzün adına bunu söylemek zorunda hissediyorum kendimi; 8,5 büyümeyi başka türlü yakalayamayız efendim.

BAŞKAN – Doğru.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Yani bu sıçramayı yaratacak tek bir sektör var dünyada bilinen, başkası ileride çıkabilir ama şu anda bizim öncelikli ARGE yapmamız gereken, ARGE’lerimizi yönlendirmemiz gereken tek bir sektörümüz var, o da bilişim sektörüdür.

BAŞKAN – Yani koyduğunuz maliyetin karşılığını en fazla aldığınız sektör bilişim sektörü.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Bütün dünya bunun üzerine çalışıyor, bizim de çalışmamız gerekiyor, bu önceliklendirmeyi biz bir türlü yapamadık.

Tek muhatap olma konusunda biz ayrı bir bakanlık olmasının çok doğru olacağını düşündük ama Türkiye'nin devlet yapısı içerisinde bu kurumları oluşturmanın, yeni yapıları oluşturmanın zorluğunu biliyoruz ama bu tek muhatap konusunun, kurumlar arası koordinasyon da gerektirdiği için, Başbakanlık düzeyinde yetkilendirilmiş bir kurum olması gerektiği açık çünkü Türkiye'nin mevcut devlet işleyiş sistemi içerisinde kurumlar arası koordinasyonu sağlamak ancak Başbakanlık düzeyinde olabiliyor. Bu nedenle ya Bakanlık ya Başbakanlık düzeyinde bu konunun ele alınması gerektiğini düşünüyoruz. Tek muhatap konusundaki görüşümüz de budur efendim.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Hocam, şimdi ben hem birkaç yorum yapacağım hem de içlerinde birkaç soru soracağım, o soruları cevaplandırırsanız çok memnun olurum.

Şimdi, güvenli İnternet’ten yola çıktık, bu Komisyonun görevlerinden bir tanesi güvenli İnternet ama “güvenli İnternet” deyince hep şöyle bir şey geliyor aklımıza: Çocuklarımızı pornografik veya zararlı bir neşriyattan nasıl koruruz? Ben aslında “güvenli İnternet”i öyle anlamıyorum çünkü gelişmekte olan çağımızda ve 21’inci yüzyılda “güvenli İnternet” dediğimiz zaman eğer sizin bilişim altyapınızda ufak bir çökme olduğunda bir-iki saatlik uçağı da uçuramayacaksınız, trenlerinizi kaldıramayacaksınız, Meclisteki Genel Kurul görüşmelerini de yapamayacaksınız, komisyonlar da

çalışmayacak. Şimdi, “güvenli İnternet”ten önce ne anladığımızı kamuoyuna iyice bir açıklamamız gerekiyor.

Size şeyde katılıyorum yani güvenli İnternet eğer çocuk pornografisini önlemek ya da zararlı neşriyatlarla vatandaşların haşır neşir olmasını önlemek anlamına geldiğinde bunu yapmanın -ben defalarca komisyonda söylüyorum- pek mümkün görünmediğini, her ne kadar filtre koyarsanız da koyun bunun pek mümkün görünmediğini ama bundan sonra Türkiye'nin yapması gereken şey o alandaki güvenli İnternet'te anne, baba eğitimi veya iyi bir eğitim seviyesinden geçirmek insanları ki yapılan kamuoyu araştırmalarında, TÜİK'in yaptığı araştırmalarda “on altı-yirmi dört”te veya daha sonraki yaş gruplarında şu anda İnternet'in yüzde 80-90'larda kullanımının eğitilmiş insanlarda olduğunu görüyoruz ve buna verilen cevaplarda, yapılan anket sorularının cevaplarında da hiçbirinin pornografik sitelere girmediğini fark ediyoruz. Aslında realite bu değil, girildiğini de hepimiz biliyoruz ama Türk insanının böyle kültürel bir yapısı var, bu soru sorulduğunda “Tabii ki girmiyorum.” diye bir cevap veriyor, “Böyle bir şey yok.” diyor. Şimdi, benim “güvenli İnternet”ten anladığım bir başka boyutu bu yani ikinci kısım aslında, artık Türkiye teknolojiyle tanışmıştır ve teknolojinin en son ürünlerini Türkiye de kullanmaya başlamıştır ama size yine katılıyorum, ne kadarını kullanıyor, nüfusumuzun yüzde kaçını kullanıyor, o ayrı tartışılabilir, artık bu hizmetin güvenli bir şekilde devam etmesini sağlamak diye düşünüyorum ben burada. Benim anladığım bu. Siz de bu konuda farklı bir şey düşünüyorsanız, söylerseniz memnun olurum.

Yine, “kamudaki tek muhatap” sorusunu Sayın Başkan sordu, not almışım. Yine katılıyorum size, kamuda tek bir muhatap olması gerekiyor, bir bilişim bakanlığı dillendiriyoruz sürekli bu şekilde. Geniş bant Türkiye'deki İnternet kullanımını maliyetlerinden bahsediyoruz, maliyetlerin insanlara ulaştırılmasındaki en büyük etkenlerden bir tanesi olduğunu düşünüyoruz. Geniş banttaki Türkiye'nin... Genelde dünyada yüz doksan yedi tane ülke kabul edilir ya da OECD ülkeleri dediğimiz otuz beş ülkenin verilerini karşılaştırırız. Geniş banttaki maliyetimizin nerede olduğunu biliyorsanız, açıklarsanız sevinirim. Yani kullanım anlamında biz hangi sıradayız?

Bir de, en son bir senaryo çizdiniz, Türkiye'nin 2023 hedeflerinde bu senaryo gerçekleşirse -ki sizin öngörünüz tabii bu- Türkiye'nin 8,5 büyüme hızına yaklaşacağını ki bugün bu sanal büyüme hızlarını düşürmeye çalışıyorlar çünkü tüketime dayalı bir büyüme gerçekleşiyor Türkiye'de ve sadece cep telefonuna verdiğiniz para 1,5 milyar dolar yılda. Böyle bir teknoloji çöplüğü ülke hâline yavaş yavaş dönüşüyoruz. Burada da 30 milyar dolarlık bir hedef koymuşsunuz yıllık, anladığım kadarıyla, yüksek teknoloji ihracatıyla. Burada neyi kastediyorsunuz? Yüksek teknolojinin Türkiye'de üretilmesi ve bunun pazarlanması mı; Türkiye'de monte edilip pazarlanması mı; ARGE'sinin Türkiye'de geliştirilerek dünyaya yeni bir ürün olarak sunulmasını mı kastediyorsunuz, bunu çok merak ediyorum.

Bir de, Türkiye bilişim sektöründe büyüyecekse bu yazılım alanında mı olmalı, donanım alanında mı olmalı? Hangi alanda olursa olsun eğer Bilişim Derneğinin bu konuda bir öngörüsü varsa bunun şeyleri nelerdir yani bu konuda bize sunacağınız öneriler nelerdir? Yani Türkiye donanım alanında büyümeli, bizim önerilerimiz bu çalışmalarla yapılmalı, Türkiye yazılım alanında büyümeli, işte bu ARGE faaliyetlerini geliştirerek dünyada bir açılım gerçekleştirmeli, bunu ihraç etmeli, bunun altyapısında neler olmalı konusunda önerileriniz var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Milletvekilim. Bir kere bu konuları açma fırsatı verdiğiniz için öncelikle teşekkür ediyorum.

Hemen güvenli İnternet konusunda sizinle aynı görüşte olduğumu belirtmek isterim. Güvenli İnternet konusu belli kategorik suçların sadece engellenmesi değil, aynı zamanda kişisel bilgilerin ve gelecekte önümüze çıkacak durumların da göze alınmasını gerektiren bir konu. Güvenli İnternet'in çözümünün tek başına ülkemizde sağlanamayacağını ben özellikle vurgulamak istemişim. Uluslararası konsensüslerin gerektirdiği bir konu çünkü İnternet'in yönetimi şu anda tek bir ülke tarafından yapılıyor, Amerika Birleşik Devletleri tarafından yapılıyor, çok kişi biliyordur herhâlde, "ICANN" dediğimiz kuruluş dünya İnternet'ini yönetir ve buraya başka ülkelerin katılması da mümkün değildir. Birleşmiş Milletler kendi şeyi içinde buraya müdahale etmek istiyor ama bunu da bir türlü gerçekleştiremiyor.

Bir kere kişisel bilgilerin, ülke bilgilerinin bu ortamda dolaşıyor olması her şeyden önce "bilgi güvenliği" dediğimiz kavramı ortaya çıkarıyor ki burada kesinlikle uluslararası anlaşmaların yapılması gerekiyor ve dünyada böyle bir anlaşma yok. Diğer tehlikeyi de özellikle vurgulamak istemişim, o da "siber suçlar" dediğimiz, bunun örneklerini yakın zamanda çok sık görüyoruz, işte belli bir ülkeyle savaş durumunda önce oranın İnternet ve belli sistemleri çökertiliyor. Sizin söylediğiniz tehlikelerin hepsi ortaya çıkabilir yani su kesilebilir, uçaklar çalışmayabilir, her türlü telekomünikasyon gidebilir. Bunlar öngörülen ve yapılan çalışmalar. Bunun sadece bireysel birkaç tane hacker'ın yaptığı çalışma olarak görülmemesi gerekiyor, çok ciddi örgütlenmiş uluslararası devlet güçleri var, bunların özellikle... Biz de burada ülke olarak kendi savunma sistemimizi buna yönelik oluşturmak durumundayız.

ARGE konusunda şunu söyleyebilirim. 30 milyon dolarlık ARGE için neler yapılabileceğini biz aslında çok geniş raporlar hâlinde hazırladık efendim, her sektörümüzün yani Yazılım Sanayicileri Derneğimiz... Biz yirmi beş sivil toplum kuruluşu her ay bir araya gelerek bu değerlendirmeyi yapıyoruz, her ay yani son beş yıldır her ay biz toplandık, sektörümüzün yirmi beş sivil toplum

kuruluşu ortak görüşler hâline getirdik bütün görüşlerimizi. Demin de sunduğum görüş ortak görüşümüzdür. YASAD ve Türkiye Elektronik Sanayici İş Adamları Derneği neler yapılması gerektiği konusunda sektörel raporlar olarak sunmuştur ve e-dönüşüm icra kurullarında sunulmuştur. Şu anda e-dönüşüm icra kurulları toplanmıyor iki seneden beri. Orada biz bu sunumlarımızı yapıyorduk. Dolayısıyla bu rakamları yakalamak hayal değil, sadece gerekli yapılanmalar sağlandığında gerçekleşebilecek hedefler olarak görüyoruz. Bunun için de özellikle şunu söyleyebilirim: Ben geçtiğimiz hafta TÜBİTAK'ta yapılan toplantıda tekrar ettim bunu, “Donanım ağırlıklı mı, yazılım ağırlıklı mı?” dediğiniz kavramda artık bunlar çok ayrılmış şeyler de değil, artık “yakınsama” dediğimiz kavram içerisinde bunların hepsi iç içe geçmiş durumda. TÜBİTAK'ın çalışmasında o durum ortaya çıktı. “Gömülü ürünler” dediğimiz, bizim avantaj sağlayabileceğimiz gelecekte bir alan üzerine önceliklendirme yaptık. Bunun nedeni de şudur: Bir yapıp milyon satma şansına sahip olduğunuz bir alandır ve bizim birkaç sektörümüz hazır dünyanın en büyük pazarına sahiptir. Bunlardan bazıları otomotiv yan sanayi. Örneğin, bir tane yapabileceğiniz, orada yapacağınız, bir AR-GE'yle çıkaracağınız bir ürün bütün dünya araçlarında kullanılacak bir noktaya gelebilir. Beyaz eşyada Avrupa, dünya lideriyiz. Orada yapabileceğiniz bir inovasyon ve yeni bir gömülü ürünle biz bir yapıp milyon satma şansına sahip olabiliriz ama dünyada yazılımın ağırlığı gittikçe artıyor, içerik artıyor. Biliyorsunuz çoğu kişinin telefonlarında tek bir uygulama, 1 dolara satılan bir uygulama milyonlarca satılabilir duruma geldi. Dolayısıyla dünyada yapılan bu katma değerden ülkemizin daha fazla pay almasını sağlayacak yöntemleri düşünmemiz gerekiyor diye düşünüyorum. Bu yaklaşımların çok akılcı yapılması gerekiyor sadece.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Ercoşkun, buyurun.

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Sayın Başkanım, çok kıymetli Komisyon üyeleri; öncelikle ben Sayın Başkana teşekkür ediyorum, gerçekten hem kısa hem de doyurucu bir sunum oldu.

1971 yılında kurulan bir dernek, ben de 1971 doğumluyum, dolayısıyla bu kadar uzun geçmişti olduğunu açıkçası ben de bilmiyordum, sektörden de birisi olarak aslında. Yıllık 8,5 büyümeyi sağlayabilecek tek sektör gerçekten en çarpıcı noktası aslında çünkü hem sektör anlamında bu katkıya sağlayabilecek bir yapı hem de diğer sektörlerin önünü açacak, diğer sektörlerdeki verimliliği artıracak, diğer sektörlerdeki açılımı, gerek ulusal anlamda gerekse uluslararası anlamda açılımı sağlayabilecek bir sektör bilişim sektörü, dolayısıyla bu tespite de katıldığımı ifade etmek istiyorum.

Tabii, Sayın Haydar Bey de “Nasıl, üreterek mi?” dedi, o konuda da katkı sağlaması anlamında şöyle bir şey söylemek lazım yani devletin yapmış olduğu alımlarda aslında teknoloji

transfer etmek normal olabilecek bir şey ve dünyada diğer ülkelere baktığınız zaman da bunu yapmışlar hep. Mesela, Çin enerji yatırımlarını sağlarken, devlet tarafından yapılan alımları yaparken teknoloji transfer şartı koymuş alımlarına ve şu anda yüzde 80 enerjile alakalı yatırımlarının teknolojisini artık kendi üretebilir vaziyete gelmiş. Kanada bunu yapmış, İsviçre bunu yapmış, buna benzer teknoloji transferleriyle, işte FATİH Projesi'nde...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bana cevap vermeyin...

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Yok, tespit olarak söylüyorum.

Mesela, FATİH Projesi'nde de yerli imalat mı, hani montaj mı, yoksa yerli ürün mü yani yerli üretim mi, yerli ürün mü? Yerli ürün ama bunun içinde işte devlet politikalarının oluşması bu sayede, bu yüksek alımlarla yapılabilecek bir şey ve bunu yerli manada da koruyarak sağlamak lazım.

Bilişim tarafındaki bu atılımlar, bu altyapı yatırımları 1'e 10 verecek aslında çok kârlı yatırımlar, dolayısıyla Komisyona önerilerinizin bence çok olumlu katkıları olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Ben de “Sayın Atıcı nerede?” diye bakıyordum, bugün tam ideal bir sunum dinledik, tam on beş dakikada Sayın Menteş sunum yaptı ama on beş dakika Sayın Akar konuştu.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yok, hayır.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Gördüğüm kadarıyla Türkçeye de çok dikkat ederek konuşmuşlar bu önümdeki kâğıttan anladığım kadarıyla, bilgisayara işlemişler, baktım, bir tane doğru düzgün yabancı kelime bulamadım, “yazılım” demişler “software” yerine filan yani ben dolayısıyla teşekkür ediyorum arkadaşımıza.

BAŞKAN – Sayın Doğru, buyurun lütfen.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Ben de teşekkür ediyorum arkadaşımıza.

Gerçi anlatmaya çalıştınız ama bu güvenli İnternet ve siber güvenlikle ilgili Türkiye Bilişim Derneği olarak ne tür çalışmalar yaptınız yani böyle bir somut bir şeyler var mı, onu söyleyebilecek misiniz? Birincisi.

İkincisi: “Özel sektörün önünü açmak” diye bir tabir kullandınız. Bunda özel sektörün önünün açılmasıyla ilgili ne tür somut önerileriniz var? Tabii, düşünmüşsünüzdür mutlaka.

Üçüncü sorum da şu: Şu anda Türkiye’de bilgisayar, iletişimle ilgili bir sürü eğitim veriliyor, biraz önce ifade ettiniz, “1981’in ilk mezunlarına verdiler.” diye. Yani bu şekildeki eğitimler önümüzdeki yıllardaki Türkiye’nin bu konudaki önünün açılmasında yeterli olacak mı? Yani nasıl görüyorsunuz şu an itibarıyla bu tabloyu? Bunları öğrenmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Güvenli İnternet ve siber güvenlik konusunda birçok ciddi farkındalık çalışmalarında bulunduk, bunu tek başımıza değil, diğer bu konunun muhatabı olan tüm kurumlarla birlikte yapmaya çalıştık. Örneğin, Bilgi Teknoloji İletişim Kurumu ile bu konuda iş birliği yaptık, iki tane kongreyi beraber düzenledik. Bu arada tabii şunu da söylemeden edemeyeceğim, ben, 5651 sayılı Yasa'nın getirdiği, öngördüğü İnternet Kurulu Başkanlığını da iki dönem ben yürüttüm ilk kuruluşunda. O dönemdeki konular -ki sadece istişari görüş bildirme durumunda olan bir Kuruldur Bakanlığa- böyle bir Kuruldan bugün çok farklı ki biliyorsunuz İnternet yasakları nedeniyle çok sık gündeme geldi, işte “You Tube yasakları” falan diye kamuoyunda yer alan konularda İnternet Kurulu çok ciddi bir ara düzenleyici kurum olarak görev yaptı, yetkilerinin üstünde olmasına rağmen sonuçta aldılar. Çünkü sorunun çözümü ülke içi değildi, ülke dışıydı. Bu konuların gündeme getirilmesi gerekiyor, uluslararası üyeliklerimizin artırılması gerekiyor. Örneğin, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının yaptığı sunumda bahsedilen “INHOPE” denen kuruluşa devlet kurumları üye olamaz efendim, sivil toplum kuruluşlarının üye olması gerekiyor, orada yer alması gerekiyor. Biz ülke içinde düzenleyici kurumlar olarak sivil toplum kuruluşlarını devreye sokmak durumundayız, bir otokontrol sisteminin kendi içinde olması gerekiyor. Her şeyi devlet düzenlemesiyle yapmaya kalkışınca durum farklılaşabiliyor. Avrupa Birliğinin genel eğilimleri bu düzeyde, bu sistemler güvenli İnternet konusunda çalışan kurumların çoğu sivil toplum kuruluşlarının kendi oluşturduğu kurumlar. Özellikle bunu vurgulamaya çalıştık. Bu konuda çalışmalar hâlâ sürüyor, bizim her kongremizin bir konusu güvenli İnternet oturumları ki “Bilişim Hukuku Programı” nı da biz başlattık, Türkiye Bilişim Derneği olarak 2'nci Bilişim Hukuku Kurultayını da düzenledik. Onun en önemli konularından teki de hâlâ “İnternet'in güvenliği” ve “güvenli İnternet”, iki terim birbirine çok karışır, “İnternet'in güvenliği” ile “güvenli İnternet” kavramlarının farklılaştırılması gerekiyor. Bu konu bizim bilişim hukuku kongrelerimizde çok ciddi olarak yer almaktadır.

Özel sektörün önünü açmakla da şunu kastediyorum: Özel sektör kamu kuruluşlarının rakibi değildir, olmamalıdır da. Şu andaki durumda ülkemizdeki en büyük projeler olan e-devlet projelerini geçmişte yapan özel sektör-kamu iş birliğiydi, şu anda sadece kamu kendi projelerini yapar duruma gelmiş durumda, birkaç kuruluş hariç. Bunun da çok doğru bir yöntem olmadığını düşünüyoruz çünkü hem rekabeti denetlemesi mümkün değil, hem de rekabeti ortadan kaldırıcı bir sistem. Kendi iç pazarını kendi sektörüne açmayan bir ülkenin de uluslararası alandaki pazarlardan pay kapmaya çalışması çok kolay değil, dolayısıyla sizin söylediğiniz konu da o noktaya geliyor. Birçok ülke öncelikle kendi pazarını kullanarak dünyaya açılmıştır, bunun örnekleri çoktur dünyada. Dünyada bunun en başarılı örnekleri Brezilya, İrlanda, İsrail, Hindistan ve Çin örnekleridir. Biz dünyanın en büyük 7'nci pazarıyız hâlâ ve kendi pazarımızı büyülemek için kullanmıyoruz, her konuda en büyük

7'nci pazarız ve kendi pazarımızı bu amaçla kullanmıyoruz ve sürekli ithal girdilerle varlığımızı sürdürmeye çalışıyoruz.

Eğitimler yeterli değil, Türkiye'nin, biz, baştan beri cumhuriyetin kuruluşunda oluşturulan okuma yazma seferberliği gibi şimdi bilişim okuma yazma seferberliğinin, bilgisayar okuryazarlığı seferliğinin başlatılması görüşünderiz çünkü geldiğimiz noktada nüfusumuzun yarısı hâlâ bilgisayar okuryazarı değil ve gelecekteki on yılda, on beş yılda dünyanın ilk 10 ekonomisi olmak istiyorsak bilişim okuryazarlığının Avrupa'da yüzde 70'lere eriştiği bir ortamda bizim yüzde 40'larda kalmamız diye bir durum söz konusu değil, çok ciddi çabalar sarf etmemiz gerekiyor, eğitim süreçlerini tekrar gözden geçirmemiz gerekiyor. Zaten hem eğitim süreçlerimizi hem de ARGE süreçlerimizi birbirine eşitlemek için bunu yapmak durumundayız. ARGE tek başına yapılmıyor çünkü arkasından çok ciddi bir eğitim desteğinin olması gerekiyor çünkü araştırma geliştirme yapmak bir kültürel dönüşüm demektir aynı zamanda, bu ancak iyi bir eğitimle mümkün. Bu dengelerin iyi kurulması gerektiği görüşünderiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Atıcı, buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Belki Komisyondaki arkadaşlar hatırlatabilirler. Dün dinlediğimiz derneğin tam adı neydi?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Alternatif Bilişim Derneği.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – “Bu size alternatif olarak mı kuruldu?” diye merak ettim çünkü dün onlar bize farklı bir pencere açtılar, düne kadar dinlediğimiz, bugün de sizin sunumunuzu da gözden geçirdim ve tartışmaları da dinledim, herkes güvenli İnternet'ten bahsediyor, biz de, açıkçası ben de bu şeye kapılıp işte acaba birtakım kısıtlamalar mı getirsek, kafeleri mi bölsek filan diye dün de bunu gündeme getirmiştik, yaş gruplarına göre mi böyle programlar yapsak filan gibi önerilerde bile bulunmuştum ama dün bize çok farklı bir pencere açıldı ilk defa. Dediler ki: “Bu yasakçı bir zihniyettir, güvenli İnternet uygun değildir, İnternet'in güvenli kullanımı uygundur.” Yani ben söz aldıktan sonra siz bir cümleye değindiniz, o konuyu bir de sizin bakış açınızdan dinleyebilir miyiz kısaca? Güvenli İnternet'i çok iyi anladık. “İnternet'in güvenli kullanımı” ne demek? Siz buna karşı mısınız? Karşısanız niye karşısanız? Bunları merak ediyorum.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Efendim, çok teşekkür ediyorum.

Alternatif Bilişim Derneği yeni kurulmuş bir derneğimiz. Bunun çıkış nedeni de biliyorsunuz You Tube yasaklarıdır yani yasakları protesto etmek amacıyla kurulmuş bir dernektir.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Aslında bilmiyoruz. Öyle midir?

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ - Yani çıkış noktası odur, evet. Çünkü You Tube yasakları konusunda yani geçmişte olan o yasaklar konusunda biz görüşümüzü defalarca söylemeye çalıştık. O zamanki durum şuydu: Türkiye’de bir 5651 sayılı Yasa çıkarılmış, yasakların hiçbiri 5651 sayılı Yasa’yla bağlı olarak verilmemiş, tamamen Türkiye’deki mahkemeler eliyle verilmiş kararlardı ve Türkiye Bilişim Derneği Başkanı olarak benim İnternet Kurulu Başkanı olmam sıfatıyla da sanki mevcut uygulamalara paralellik arz ediyorum düşüncesiyle kurulmuş bir dernektir. Bunu da özellikle vurgulamamda bir beis yok. Şimdi, bu yapılanma içerisinde İnternet’in güvenli kullanılması herkesin istediği bir şey ama bu çok kolay sağlanacak bir şey değil yani bunu sadece devlet yasaklarıyla sağlamanız mümkün değil. Biz bunu 5651 sayılı Yasa çıkarken de özellikle vurguladık. 5651 sayılı Yasa’yla ilgili olarak yapılan Meclis görüşmelerinde, Adalet Komisyonundaki görüşmelerde ben de bu konuyla ilgili görüşlerimi sunmuştum. Durum şuydu: Türkiye’deki İnternet’le ilgili olan suçların yakalanması, takibi ve kovuşturulmasıyla ilgili en ufak bir sorun yaşanmıyordu bu Yasa’dan önce de, dolayısıyla Yasa’dan sonra da yaşanmadı, sadece şu anda yaklaşık 100 bine yakın bir site engellemesi var, 100 binin 99.999’u yurt dışı site engellemesi yani yurt içinden site engellemesi kısmı çok az, BTK sunumlarına da bakarsanız zaten Bilgi Teknoloji İletişim Kurumumuzun yaptığı sunumlarda da bu rakamlar yer alıyor...

BAŞKAN – Aslında site engellemesinden ziyade içerik çıkarılması olarak sunum yapmışlardı.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Site engellemesi de var efendim.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Site engellemesi var.

BAŞKAN – Site engellemesi var ama 100 bin falan değil yalnız.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Bayağı var ama.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Hayır, hayır, o otomatik yapıyor efendim. Yurt dışı çünkü...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – “Şu kanun kapsamında engellenmiştir.” diyor.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – İçerik engellemesi yurt içi kısmı, içerik çıkarılması yurt içiyle ilgili kısmı.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Yurt dışı kaynaklı...

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ - Yurt dışı kaynaklı siteler çok rahat şey yapılabilir.

Şimdi, bunu teknolojik olarak geçici sürelerle gerçekleştirmeniz mümkün çok yoğun güçler harcayarak ki, bunu yapabilen ülkeler var, Çin, İran gibi çok ciddi koruma tedbirleriyle bunu yapmaya

çalışan ülkeler var. Burada alternatif yol, dediğiniz gibi İnternet'in güvenli kullanılmasını sağlayacak eğitim sistemleri, ailelerin eğitilmesi, belli yaştakilerin kullanımı, işte "güvenli İnternet" diye ara yasayla çıkan Elektronik Haberleşme Yasası nedeniyle konan madde nedeniyle işte şu anda bütün servis sağlayıcıların hizmet kapsamına soktuğu "aile paketi" dediğimiz kavramlarla bir şeyler yapılmaya çalışılıyor ülkemizde ama burada karşı tarafta organize suç örgütleri de var yani bunun da unutulmaması gerekiyor. Bunu yapmaya çalışan ve bütün bu teknoloji açıklarını yakalamaya çalışan organize örgütler var ve bunlar da organize ve iyi çalışıyorlar aslında. Bunlara karşı devletlerin önlem alma zorunluluğu her zaman maalesef oluyor.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bir şey daha mı söyleyeceksiniz?

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Eğer izin verirseniz Sayın Başkan.

Doğru anladıysam aslında esas hedefin güvenli İnternet kullanımı olduğunu söylüyorsunuz.

Doğru mu anladım?

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Evet.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Yani sonuçta Türkiye'nin varması gereken nokta güvenli İnternet değil, İnternet'in güvenli kullanımı.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Kesinlikle.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Tamam, bu konuda hemfikiriz.

Şu anki noktada İnternet'in güvenli kullanımı konusunda yapacak çok şey var diyorsunuz. Dünkü sunumda da Sayın Başkanım, siz bir ara dışarı çıktığınızda birtakım rakamlar göstermişlerdi, o çok önemliydi. Şöyle demişlerdi: "Türkiye'de İnternet kullanımı düşük seviyede." Yani artış oranları çok yüksek, geçmiş yıllara göre kullanım oranlarında artış çok fazla ama dünyaya baktığınız zaman...

BAŞKAN – Yeni kullanıcı sayısında artış yok ama kullanan kişinin kullanım oranı artıyor.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Kullanan kişinin oranı artıyor, yeni kişiler de ekleniyor fakat şu anda kullananlara baktığınız zaman, nüfusa oranladığınız zaman düşük seviyedeyiz. Doğru mu?

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. TURHAN MENTEŞ – Yüzde 50 rakamını daha yeni yakaladık.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Daha yeni yakaladık.

Şimdi, düşük seviyede kullanım var ise o zaman hani bizim araştırdığımız psikososyal işte gençlerin, çocukların üzerine etkileri gibi riskler de henüz daha düşük seviyede diye kabul edilebilir diye konuştuk. O hâlde bizim İnternet Komisyonumuzun kurulduğu dönem çok iyi bir dönem yani atı alan Üsküdar'ı geçmemiş henüz. Kullanım oranı düşük, riskler de şu an için düşük toplum geneline

yayıdığınız zaman. O hâlde biz buradan çıkaracağımız sonuçlarla bundan sonra İnternet'e yeni girecek olanlara çok önemli mesajlar verebiliriz diye bugün bir şey yapmıştık.

BAŞKAN – Tam zamanında kurulmuşuz yani.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Keşke daha önce kurulsaymış ama en azından çok geç değil. Bu durumda o zaman İnternet'in güvenli kullanımının esas olduğunu fakat oraya gidene kadar da bazı tedbirler alınabileceğini siz söylüyorsunuz. Geçmiş dönemlerde Türkiye'de birçok şey yasaklandı, yayınlar yasaklandı, hâlen yapılıyor; kitaplar toplatıldı, basılmayan kitaplar toplatıldı yani yasaklandı ama bu zihniyetin bir yere varmayacağını bütün dünya anladı, algıladı, o yüzden yasakçı zihniyetten öte gerçekten İnternet'i güvenli kullanma yollarını bizim bu Komisyonunda mutlaka ortaya çıkarmamız lazım. Bunun için de dün sunulan UNICEF'in bir raporu vardı, UNICEF dünyaya mal olmuş bir STK'dır. O nedenle de onun da dikkate alınması gerektiğini tekrar hatırlatmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Erdem Bey, bir şey mi söyleyeceksiniz?

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ R. ERDEM ERKUL - Ben de katkı sağlama açısından bir-iki bilgi vermek istiyorum.

Burada aslında önemli olan biz güvenli İnternet'i bir sokağa benzetiyoruz yani her şehirde, örneğin metropollerde güvenli sokaklar olduğu kadar güvensiz sokaklar da var. Biz Türkiye Bilişim Derneği olarak birçok paydaşımızla beraber geçtiğimiz yıl bilgi toplumunda aile seminerlerini başlattık. Burada yaklaşık bin ailemize çocuklarıyla beraber psikologlar ve bilgisayar mühendisleri hocalarımızla birlikte gönüllü olarak eğitimler verdik. Burada Sayın Vekilim, sizin de dediğiniz gibi, önceliğimizi güvenli İnternet'i daha etkili ve doğru kullanma bakımından anlatmaya çalışıyoruz yani farkındalık yaratmaya çalışıyoruz. Aslında dünyada da güvenli İnternet konusu son dönemlerde ön plana çıkmaya başladı. Düşünürsek bundan beş yıl önce hayatımızda olmayan kavramlar şu anda hayatımızda, bir "tweet" atmak, "facebook", "You Tube" gibi uygulamalar hayatımızda beş yıl önceye kadar yoktu. Belki biz şu anda bu toplantıyı yaparken çok farklı uygulamalar da şu anda yazılıyor ve hayatımıza girecek. Belki bu tarz komisyonlarda bu tarz bizim paylaştığımız fikirler önümüzdeki dönemlerde İnternet'in daha güvenli ve sağlıklı planlanması ve uygulaması konusunda bize yol gösterecek. Biz ailelere çocuklarıyla beraber eğitim verilerek İnternet'in daha güvenli olarak kullanılması gerektiğine inanıyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlarımızdan başka söz alacak? Yok.

Sayın Menteş, Sayın Erkul ve Sayın Bozkurt'a gerçekten değerli katkıları sebebiyle teşekkür ediyoruz ama bir şeyi ilave edelim, herkese söylediğimiz şeyi: Şimdi, bizim Komisyonumuzun temel ana teması İnternet'in sağladığı fırsatların artırılması, barındırdığı risklerin azaltılması. Bu anlamda

Türkiye Bilişim Derneği olarak sizin de bundan sonraki aşamalarda da bize önerileriniz olursa memnuniyetle onları da alırız, raporumuza da kaydederiz, bunu Komisyon üyelerimizle değerlendiririz.

Çok teşekkür ediyorum.

Oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.00